

Sygn. akt *XIII GC 2238/16*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XIII Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia S.R. Dariusz Rogala

Protokolant: St. sekr. sąd. Anna Hodała

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2016 roku w Łodzi na rozprawie sprawy

z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.

przeciwko A. B., W. W.

o zapłatę kwoty 170,94 złotych

- 1) umarza postępowanie w zakresie żądania kwoty 0,33 złotych;
- 2) oddała powództwo w pozostałej części;
- 3) oddała wniosek powódki zasądzenia od pozwanych zwrot kosztów procesu.

Sygn. akt *XIII GC 2238/16*

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym 13 czerwca 2016 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. zażądała zasądzenia od pozwanych kwoty 0,33 zł tytułem skapitalizowanych odsetek wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od wytoczenia powództwa i kwoty 170,61 zł tytułem równowartość kwoty 40 € stanowiącej rekompensatę za koszty odzyskiwania należności oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu pisma wskazano, że pozwani współpracowali ze spółką (...); pozwani zapłaty dokonali z opóźnieniem. Sąd żądanie odsetek oraz zryczałtowanych kosztów z art. 10 uTZTH. 29 lutego 2016 r. spółka (...) zbyła na rzecz powódki wierzytelność z tytułu odsetek i zryczałtowanych kosztów windykacji (pозew, k. 4 i n.).

W sprzeciwie od wydanego w sprawie w postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty, zaskarżając to orzeczenie w całości, A. B. i W. W. wnieśli o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu. Na wstępie pozwani przyznali, że należność z faktury zapłacili z 3-dniowym opóźnieniem (w poniedziałek). Dalej pozwani podnieśli zarzut uczynienia przez powódkę użytku z prawa z naruszeniem art. 5 KC (w tym zakresie pozwani m.in. wskazali, że cedentka nie przekazała im zapłaty kwoty 5.330 zł), nienabycia wierzytelności wobec pozwanych w drodze cesji (w tym zakresie pozwani podnieśli, że umowa cesji jest datowana na 29 II 2015, kiedy jeszcze nie istniały zobowiązania pozwanych), a wreszcie pozwani zarzucili, że zapłacili 1 zł tytułem odsetek za opóźnienie (sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 46 i n.).

W odpowiedzi na sprzeciw od NZ strona powodowa przede wszystkim oświadczyła, że cofa powództwo w zakresie należności 0,33 zł tytułem skapitalizowanych odsetek. W zakresie oznaczenia daty cesji powódka przywołała wskazanie niewłaściwej daty, a nadto przyznała, że pozwani nie byli wzywani do zapłaty (pismo procesowe strony powodowej, k. 54).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny

Powódka – (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...). Do przedmiotu jej działalności należy działalność prawnicza (informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRSu powódki, k. 8-8v).

Pozwani – A. B. i W. W. są przedsiębiorcami wpisanymi do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej o NIP (...) i (...). Ich przeważającą działalnością gospodarczą, prowadzoną w formie spółki cywilnej Zakład (...), jest wg PKD produkcja wyrobów z drutu, łańcuchów, sprężyn (wydruki z CEIDG, k. 2 i 3).

29 II 16 r. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. [dalej: (...)] wystawiła na pozwanych notę odsetkową na kwotę 0,33 zł tytułem opóźnienie w płatności za fakturę (...) wystawioną 13 XI 2015 na kwotę 503,88 zł płatną 20 XI 2015, a zapłaconą 23 XI 2015 (NO, k. 8; faktura, k. 9; wydruk, k. 10).

Usługa spedycji, w związku z którą wystawiona została powyższa faktura, dotyczyła przesyłki pobraniowej; w ramach tej usługi (...) miała pobrać od odbiorcy przesyłki cenę za przesyłkę w kwocie 5.330 zł i przekazać ją pozwany. Wykonanie usługi przewozu (...) podzleciła spółce (...), która przesyłkę dostarczyła do odbiorcy; odbiorca zapłacił kurierowi stosowną kwotę pobrania; 19 XI 2015 spółka (...) przełała tę kwotę pobrania na konto (...). Mimo tego (...) nie przekazała pozwany tej kwoty 5.330 zł – doszło do przywłaszczenia tej kwoty w domenie kontrolowanej przez (...) na szkodę pozwanych; zamiast tego (...) wiadomością poczty elektronicznej z 23 XI 2015 wezwała pozwanych do zapłaty za przedmiotową usługę spedycji (e-maile, k. 46 i 47; pismo policji, k. 50).

(...) sprzedała na rzecz powódki określone w załączniku do umowy wierzytelności wynikające m.in. z powyższej noty odsetkowej (umowy z załącznikami, k. 13 i n.).

2 VIII 2016 pozwani zapłacili powódce kwotę 1 zł tytułem odsetek (wydruk, k. 51).

W tej części uzasadnienia należy jeszcze wskazać, że ta usługa spedycji, w związku z którą powódka dochodzi zapłaty rekompensaty z art. 10 ust. 1 uTZTH, jest tą samą usługą spedycji co ta, w ramach której w przedsiębiorstwie (...) doszło do przywłaszczenia kwoty pobrania na szkodę pozwanych. W fakturze wskazano bowiem, że została ona wystawiona tytułem zlecenia „ (...)” (k. 9); numer ten wskazany jest również w Piśmie Komendy Powiatowej Policji z Ł. (k. 50). Z tego względu wskazanie w e-mailu numeru „ (...)” (k. 46) należy uznać za oczywistą omyłkę pisarską (tzw. czeski błąd).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje

W pierwszej kolejności należy odnieść się do kwestii formalnej, a mianowicie umorzenia postępowania.

W piśmie procesowym z 28 IX 2016 powódka cofnęła powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie należności głównej w wysokości 0,33 zł (k. 54). Oświadczenia to winno być uznane za skuteczne w świetle art. 203 § 1 KPC oraz, skoro zdaje się wynikać z zapłaty przez pozwanych, brak jest podstaw do traktowania go jako niedopuszczalnego w świetle art. 203 § 4 KPC.

Natomiast – zgodnie z art. 355 § 1 KPC – sąd obligatoryjnie wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powódka cofnęła ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Mając na uwadze powyższe – na podstawie przywołanych przepisów – sąd, w pkt. 1 sentencji wyroku, postanowił umorzyć postępowanie w powyższym zakresie.

Powództwo w pozostałym zakresie, jako nieusprawiedliwione co do zasady, podlegało oddaleniu w całości.

Strona powodowa nie oświadczyła, że cofa żądanie również w zakresie żądania otwartych odsetek od kwoty 0,33 zł. Jednocześnie jednak skoro pozwani udowodnili, że zapłacili powodce kwotę 1 zł tytułem odsetek dochodzonych w niniejszej sprawie, nawet zaliczając kwotę 0,33 zł z tej zapłaconej kwoty na skapitalizowane odsetki, to i tak pozostała zapłacona kwota w wysokości 0,67 zł wystarczała na pokrycie dochodzonych w niniejszej sprawie otwartych odsetek od kwoty 0,33 zł od 13 VI 2016. Innymi słowy pozostała kwota 0,67 zł winna zostać zaliczona – zgodnie z art. 451 KC – na wymagalne odsetki od kwoty 0,33 zł.

Z tych względów żądanie otwartych odsetek od kwoty 0,33 zł podlegało oddaleniu jako niezasadne.

W niniejszej sprawie, w ramach roszczenia głównego, powódka dochodziła wreszcie rekompensaty za koszty odzyskiwania należności z art. 10 ust. 1 ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (j.t. Dz.U. z 2016 r. poz. 684, ze zm.) [dalej: „uTZTH”]. Należy więc na wstępie wskazać, że poza sporem musi być, iż (...) z pozwanymi łączyła umowa spedycji (art. 704 § 1 KC), a więc umowa, której przedmiotem jest odpłatna dostawa towaru lub odpłatne świadczenie usługi, zawarta przez przedsiębiorców w związku z wykonywaną działalnością – transakcja handlowa (por. art. 4 pkt 1 uTZTH).

Jednocześnie należy pamiętać, że w niniejszej sprawie znajduje zastosowanie uTZTH w brzmieniu redakcyjnym i numeracji obowiązujących do 31 XII 2015 (por. art. 55 ust. 1 ustawy z 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw {Dz.U. z 2015 r. poz. 1830}, zmieniającej m.in. uTZTH z dniem 1 stycznia 2016 r.); skoro (...) 13 XI 2015 wystawiła na pozwanych fakturę z tytułu „sprzedaży” z 10 XI 2015, to z całą pewnością umowa spedycji została zawarta przed 31 XII 2015.

Pozwani przyznali, że zapłacili wynagrodzenie z przedmiotowej faktury z opóźnieniem; z tego względu po stronie (...) co do zasady powstała wierzytelność o zryczałtowaną rekompensatę z art. 10 ust. 1 uTZTH (powstaje ona bowiem m.in. po upływie terminów zapłaty ustalonych w umowie {vide uchwała SN z 11 grudnia 2015 r. III CZP 94/15, Lex 1937939}).

W tym zakresie pozwani, odwołując się do nadużycia prawa przez powódkę, podnosili m.in. zarzut z art. 5 KC, zgodnie z którym nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego (zd. I), a takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony (zd. II). Zarzut ten okazał się w przeważającej części zasadny.

Przy czym na wstępie tej części rozważań należy wskazać, że – skoro zgodnie z art. 513 § 1 KC – dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie, to pozwani mogli skutecznie w niniejszej sprawie również przeciw powodce-cesjonariuszce podnieść powyższy zarzut, przywołując na jego uzasadnienie okoliczności związane z ich stosunkiem z (...).

Godzi się więc przywołać, że orzecznictwo wskazuje, iż czynności sprzeczne z zasadą rzetelności i lojalności w wykonaniu zobowiązania względem kontrahenta (vide wyrok S.A. w Łodzi z 30 stycznia 2014 r. I ACa 973/13, Legalis 895153), a także nielojalność kontraktowa wobec partnera i bezwzględność w realizacji swych uprawnień (vide wyrok S.A. w Katowicach z 8 maja 2013 r. I ACa 216/13, Legalis 1024341) stanowią niezgodnie z zasadami współzycia społecznego lub społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa jego wykonywanie, a jako takie nie podlegają ochronie.

W tym zakresie należy więc z całą mocą zaznaczyć, że sprawa dotyczy usługi spedycji, w ramach której (...) miała nie tylko zorganizować i wykonać transport, ale również pobrać od odbiorcy kwotę pobrania i przekazać ją pozwanym. Mimo dostarczenia przesyłki przez podwykonawcę (...) i pobrania tej kwoty, a także przelania jej na rachunek (...) 19 XI 2015, (...) kwoty tej nie przekazała pozwanym; wręcz organy ścigania posługują się sformulowaniem o przywłaszczeniu pieniędzy w siedzibie (...). Przedmiotem niniejszej sprawy nie jest roztrząsanie, kto imiennie odpowiada karnie za możliwe przywłaszczenie środków pieniężnych na szkodę pozwanych, a także czy spółka (...) odpowiada cywilnoprawnie za to. W niniejszej sprawie sąd pragnie jedynie wskazać, że przedmiotowa faktura płatna

była do 20 XI 2015 (piątek); jednocześnie (...) kwotą pobrania dysponowała już 19 XI 2015 (czwartek). Mimo tego nie przekazała tej kwoty pozwany; w siedzibie pozwanej doszło do przywłaszczenia sobie przez podmiot trzeci kwoty pobrania. Okoliczności te nie zwalniają oczywiście pozwanych z obowiązku zapłaty (przynajmniej bez wykonania przez nich dalszych uprawnień). Atoli w takiej sytuacji żądanie przez powódkę (singularną następcę prawną (...)) rekompensaty od pozwanych za opóźnienie w zapłacie wynoszące 3 dni (przy czym termin zapłaty przypadał na piątek, a zapłata nastąpiła w poniedziałek) stanowi rażące nadużycie prawa podmiotowego.

Można wręcz pokusić się o tezę, że **bezwzględna realizacja uprawnienia z art. 10 ust. 1 uTZTH, w sytuacji, w której wierzycielowi (czy też jego poprzednikowi prawnemu) można zarzucić niełojalność lub nierzetelność w wykonaniu jego zobowiązania z umowy wzajemnej, stanowi nadużycie prawa podmiotowego i jako takie nie podlega ochronie (art. 5 KC).**

Powyższy wniosek w realiach niniejszej sprawy petryfikuje jeszcze jedna okoliczność. Otóż w sprzeciwie od NZ pozwani podnoszą, że wezwali (...) do zapłaty przywłaszczonej na ich szkodę kwoty 5.330 zł (k. 43). Odpowiadając na sprzeciw od NZ powódka nie zaprzeczyła tej okoliczności (k. 54-54v). Należy więc przyjąć, jak wskazują to pozwani, że z jednej strony (...) uzyskała zapłatę kwoty 503,88 zł z faktury (jako wynagrodzenie za usługę spedycji), a nadto jej następcą prawny uzyskał od pozwanych 33 gr za 3-dniowe opóźnienie w zapłacie tej faktury; z drugiej zaś strony pozwani nie uzyskali od (...) (cedentki od której swoje prawa wywodzi powódka) kwoty 5.330 zł pobrania za dostarczony towar, która to kwota została przywłaszczona w przedsiębiorstwie (...). W takiej sytuacji wręcz hucpą jest żądanie przez singularnego następcę (...) spółki (...) dodatkowo rekompensaty z art. 10 ust. 1 uTZTH.

Z powyższych względów dochodzenie w realiach sprawy przez powódkę rekompensaty z art. 10 ust. 1 uTZTH, jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 5 KC), nie podlega ochronie, a więc powództwo i w tym zakresie podlega oddaleniu.

Skoro powyższe rozważania są wystarczające do oddalenia powództwa w całości w zakresie pozostałym do merytorycznego rozpoznania, pominięciu podlegały pozostałe zarzuty pozwanych.

Mając na uwadze powyższe – na podstawie przywołanych przepisów – należało orzec jak w pkt. 2 sentencji i powództwo oddalić w pozostałej części.

Przed przystąpieniem do szczegółowych rozważań w zakresie zakresu, w jakim strony wygrały w niniejszej sprawie, należy wskazać, że równowartość w PLN kwoty 40 € tytułem rekompensaty za koszty odzyskiwania należności z art. 10 ust. 1 uTZTH, nie są to koszty w rozumieniu art. 20 KPC; jest to roszczenie pieniężne stanowiące – zgodnie z art. 19 § 1 KPC – wartość przedmiotu sporu. Przemawiają za takim wnioskiem co najmniej dwa argumenty. Po pierwsze należy przypomnieć, że – zgodnie z art. 10 ust. 2 uTZTH – w przypadku gdy koszty odzyskiwania należności poniesione z tytułu opóźnień w zapłacie w transakcji handlowej przekroczą kwotę 40 €, wierzycielowi przysługuje zwrot tych kosztów pomniejszonych o równowartość 40 €; wskazuje to, że ustawodawca ową kwotę 40 € traktuje jak zryczałtowane odszkodowanie (roszczenie materialnoprawne) niezależne od wynagrodzenia z transakcji handlowej; jednocześnie należy pamiętać, że – z drugiej strony – koszty z art. 20 KPC (koszty procesu) nie mogą być dochodzone w innym procesie w ramach roszczenia głównego (vide: uchwała SN z 14 maja 1965 r. III CO 73/64, OSNC 1966, z. 7-8, poz. 108; uchwała SN z 10 lutego 1995 r. III CZP 8/95, OSNC 1995, z. 6, poz. 88; wyrok SN z 21 września 2005 r. V CK 139/05, Lex 186929), zaś rekompensata z art. 10 ust. 1 uTZTH może; jeszcze wyraźniej widać to w art. 10 ust. 2 uTZTH w brzmieniu redakcyjnym obowiązującym od 1 I 2016, gdzie usunięto wskazanie, iż kwota 40 € podlega zaliczeniu na koszty dochodzenia należności, w tym koszty sądowe. Po drugie zwrócić należy uwagę, że w orzecznictwie jednoznacznie wskazano, że do roszczenia o zapłatę równowartości 40 € z art. 10 ust. 1 uTZTH stosuje się art. 5 KC (vide uchwała SN z 11 grudnia 2015 r. III CZP 94/15, Legalis 1364697), co jednoznacznie wskazuje, że roszczenie to ma charakter materialnoprawny; bowiem gdyby było to roszczenie analogiczne do roszczenia o zwrot kosztów procesu, zastosowanie w tym zakresie znajdował choćby przepis art. 102 KPC (i z całą pewnością SN odwołałby się w tym zakresie do art. 102 KPC, nie zaś art. 5 KC). W konsekwencji WPS w niniejszej sprawie wynosił 170,94 zł; na wartość tę składała się kwota 0,33 zł tytułem skapitalizowanych odsetek i 170,61 zł tytułem rekompensaty z art. 10 ust. 1 uTZTH.

Należy więc uznać, że powódka wygrała w sprawie w zakresie 0,33 zł (cofniętej części pozwu wobec zapłaty przez pozwanych w trakcie procesu); uległa zaś w zakresie kwoty 170,61 zł (oddalonego powództwa w zakresie żądania zryczałtowanej rekompensaty z art. 10 ust. 1 uTZTH). Oznacza to, że pozwani ulegli tylko co do nieznaczonej części swojego żądania, tj. $\approx 2\%$ ($0,33/170,94 \approx 0,0019$). W konsekwencji – co do zasady – to na powódkę należało włożyć obowiązek zwrotu stronie pozwanej wszystkich kosztów procesu, albowiem – zgodnie z art. 100 zd. II KPC – sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów między innymi, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczonej części swego żądania.

Mając to na uwadze należy jednak wskazać, że brak było podstaw faktycznych do zasądzenia jakiegokolwiek kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu od powódki na rzecz strony pozwanej, albowiem ta ostatnia nie poniosła jakichkolwiek kosztów procesu (w szczególności można wskazać, że osobiście wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty i nie stawiała się na posiedzenie jawne wyznaczone na rozprawę).

Jednak pamiętając o dyspozycji art. 108 § 1 zd. I i art. 325 KPC, nakazujących umieszczenie rozstrzygnięcia o kosztach procesu (jako jednym z żądań stron) w sentencji orzeczenia kończącego sprawę w danej instancji, nie zaś w jego uzasadnieniu (vide: postanowienie SN z 27 lipca 1971 r. II PZ 29/71, Legalis; postanowienie SN z 15 lutego 1967 r. II CZ 144/66, OSNCPiUS 1967/7-8/144), a także mając na celu zapewnienia substratu zaskarżenia również w zakresie kosztów postępowania, sąd postanowił jak w pkt. 3 sentencji orzeczenia.

ZARZĄDZENIE

(...)